

IŠVADA
DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS
UAB „UKMERGĖS ŠILUMA“
2023-09-15 Nr. 23-1

UAB „Ukmergės šiluma“ (toliau – Įmonė), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu (toliau – Korupcijos prevencijos įstatymas), Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2021 m. lapkričio 9 d. įsakymu Nr. 2-229 „Dėl korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2021 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 2-246 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo ir jo atlikimo tvarkos rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos) 5 p., UAB „Ukmergės šiluma“ direktoriaus 2023-09-01 potvarkiu Nr. P-1 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės UAB „Ukmergės šiluma“ nustatymo“, atsižvelgdama į 2019 m. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos parengtą apžvalgą „Pagrindinės korupcijos rizikos savivaldybių valdomų įmonių veikloje“, į 2023 m. gegužės 29 d. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaitą „Viešųjų pirkimų vidaus kontrolės sistemos atitiktis jai keliamiems reikalavimams“ atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės ir veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymą ir vertinimą Įmonėje.

Nustatant ir vertinant korupcijos tikimybę Įmonėje ir Įmonės veiklos sritis, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo vadovaujama Ukmergės rajono savivaldybės 2021-2023 m. Korupcijos prevencijos programa, patvirtinta Ukmergės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. 7-265, atlikta Įmonės veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė analizė, peržiūrėti vertinama sritį reglamentuojantys Įmonės vidaus dokumentai.

Atliekant korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą Įmonėje analizuotas laikotarpis - 2022 m. IV ketvirtis – 2023 m. I-III ketvirčiai.

UAB „Ukmergės šiluma“ yra įmonė teikianti šilumos energijos gamybos ir tiekimo bei karšto vandens tiekimo paslaugas Ukmergės miesto ir rajono gyventojams. Kita bendrovės veikla – atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimas bei pastatų vidaus šildymo ir karšto vandens sistemų priežiūra. 99,98 procento įmonės akcijų valdo Ukmergės rajono savivaldybė, kitas 129 akcijas (0,02 procento) valdo 22 fiziniai asmenys, kurie darbo teisiniais santykiais nėra susiję su UAB „Ukmergės šiluma“.

Vertinant Įmonės veiklą korupcijos rizikos analizės aspektu ir analizuojant minėtą laikotarpį vadovautasi Korupcijos prevencijos įstatymo 10 str., Rekomendacijų 10 punkte nurodytais kriterijais bei naudotasi Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos parengtu Pavyzdiniu įstaigos veiklos analizavimo klausimynu (prieiga per internetą https://www.stt.lt/data/public/uploads/2019/11/d1_mokymo_medziaga_korupcijos_pasireiskimo_tikimybes_nustatymas_17_09_07_gp.pdf) bei atsižvelgta į 2023 m. gegužės 29 d. Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaitą „Viešųjų pirkimų vidaus kontrolės sistemos atitiktis jai keliamiems reikalavimams“ (prieiga per internetą <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/24164/viesuju-pirkimu-vidaus-kontrolessistemos-atitiktis-jai-keliamiems-reikalavimams>) (toliau - Atsakaita).

Rekomendacijų 10 p., nustatyta, jog viešojo sektoriaus subjekto vykdomos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu atitinka vieną ar kelis iš šių vertinimo kriterijų:

10.1. Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika arba korupcinio pobūdžio teisės pažeidimas.

10.2. Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas.

10.3. Kai kurių viešojo sektoriaus subjekto darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.

10.4. Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu.

10.5. Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kito viešojo sektoriaus subjekto patvirtinimo.

Atsižvelgiant į Valstybės kontrolės audito ataskaitą, vertinama, ar sukurta viešųjų pirkimų vykdymo sistema užtikrina, kad viešųjų pirkimų procesas būtų vykdomas laikantis jam keliamų reikalavimų.

UAB „Ukmergės šiluma“ daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kito viešojo sektoriaus subjekto patvirtinimo (Rekomendacijų 10.5 p.) Vertinama, kad viešojo sektoriaus subjekto veikla atitinka šį kriterijų, kai viešojo sektoriaus subjektui suteikti įgaliojimai savarankiškai priimti sprendimus, susijusius su viešaisiais pirkimais, taip pat sprendimus administracinio reglamentavimo, administracinių paslaugų teikimo, viešųjų paslaugų teikimo administravimo srityje, kai šie sprendimai susiję su kelių rūšių visuomeninių santykių reguliavimu ir (ar) kitų viešojo sektoriaus subjektų valdymo sritimi ar kompetencija, tačiau teisės aktai nenustato prievolės derinti juos su kitais viešojo sektoriaus subjektais ir (ar) nereikia kito viešojo sektoriaus subjekto patvirtinimo. Viešųjų pirkimų vykdymas, vadovaujantis Rekomendacijų, 10.5 p. galimai yra priskiriamas prie sričių, kuriose korupcijos pasireiškimo tikimybė yra didelė.

Viešųjų pirkimų vykdymas

UAB „Ukmergės šiluma“ viešieji pirkimai vykdomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ir pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų įstatymu (toliau – Pirkimų įstatymas), Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu (toliau-Viešųjų pirkimų įstatymas), kitais viešuosius pirkimus reglamentuojančiais teisės aktais bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 277 patvirtintomis Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklėmis.

UAB „Ukmergės šiluma“ visus (100 proc.) supaprastintus pirkimus atlieka atviro konkurso būdu, Pirkimų įstatymo 69-70 str. nustatyta tvarka.

Biokurą šilumos energijai gaminti UAB „Ukmergės šiluma“ įsigyja tarptautinėje biokuro biržoje „Baltpool“.

Gamtines dujas ir kitą kurą, kurio reikia šilumos energijai gaminti UAB „Ukmergės šiluma“ taip pat įsigyja atviro konkurso būdu, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 3 d. nutarimu Nr. 277, (aktuali dokumento redakcija nuo 2023-07-01) Įmonių, veikiančių energetikos srityje, energijos ar kuro, kurių reikia elektros ir šilumos energijai gaminti, pirkimų taisyklėmis, atviro konkurso būdu.

UAB „Ukmergės šiluma“ nesudaro vidaus sandorių.

Vykdydama mažos vertės pirkimus UAB „Ukmergės šiluma“ vadovaujasi Mažos vertės viešųjų pirkimų tvarkos aprašu (toliau - Aprašas), patvirtintu 2023 m. sausio 9 d. direktoriaus įsakymu Nr. VP-2 „Dėl UAB „Ukmergės šiluma“ mažos vertės viešųjų pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo. Aprašas viešai paskelbtas CVP IS 2023-01-09, kaip tai numato Informacijos viešinimo Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje tvarkos aprašo, patvirtinto Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 1S-91, 1.1 p.

Įmonėje yra sudaryta nuolatinė Viešųjų pirkimų komisija. Viešųjų pirkimų komisijos sudėtis nuolat atnaujinama, siekiant užtikrinti nešališkumo viešuosiuose pirkimuose principo įgyvendinimą. Nuolatinė Viešųjų pirkimų komisija atnaujinta UAB „Ukmergės šiluma“ direktoriaus 2021 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. VP-7. Skiriant komisijos narius, atsižvelgiama į pirkimo vykdytojo darbuotojų ekonomines, technines, teises žinias ir Viešųjų pirkimų įstatymo, Pirkimų įstatymo bei kitų pirkimus reglamentuojančių teisės aktų išmanymą.

Vadovaujantis Pirkimų įstatymo 2 str. 21 (1) d. nuo 2023 m. sausio 1 d. bent vienas Įmonėje dirbantis ir Viešųjų pirkimų komisijos nariu esantis asmuo turi turėti pirkimų

specialisto pažymėjimą – dokumentą, patvirtinantį asmens turimas nustatyto turinio pirkimų žinias.

2023 m. sausio mėn., atsižvelgiant į pasikeitusį teisinį reglamentavimą, UAB „Ukmergės šiluma“ direktoriaus 2022 m. sausio 4 d. įsakymu Nr. VP-1 buvo atnaujinta UAB „Ukmergės šiluma“ viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarka. Su minėtu dokumentu pasirašytinai supažindinti pirkimų procedūrose dalyvaujantys įmonės darbuotojai.

Viešųjų pirkimų komisijos nariai kiekvienų kalendorinių metų pradžioje pasirašo nešališkumo deklaraciją, patvirtintą Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1S-93 (Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. spalio 12 d. įsakymo Nr. 1S-146 redakcija) ir konfidencialumo pasižadėjimą. Prieš pradėdami viešųjų pirkimų procedūras, nešališkumo deklaraciją, patvirtintą Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1S-93 (Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. spalio 12 d. įsakymo Nr. 1S-146 redakcija) ir konfidencialumo pasižadėjimą pasirašo visi pirkimus inicijuojantys ir organizuojantys asmenys.

Viešųjų pirkimų komisijos nariai, asmenys, Perkančiojo subjekto vadovo paskirti atlikti supaprastintus pirkimus, yra supažindinti su „Perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vadovų, pirkimo komisijos narių, asmenų, perkančiosios organizacijos ar perkančiojo subjekto vadovo paskirtų atlikti supaprastintus pirkimus, pirkimų procedūrose dalyvaujančių ekspertų ir pirkimų iniciatorių nusišalinimo tvarkos aprašu“, patvirtintu Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. KS-339.

UAB „Ukmergės šiluma“ direktoriaus įsakymu Nr. VK-35 patvirtintas Viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašas. Aprašo priede Nr. 1 nurodytas pareigybių, kurias užimantiems asmenims yra privaloma deklaruoti privačius interesus, sąrašas. Pareigybių sąrašė esantys darbuotojai pasirašytinai supažindinti su minėtu įsakymu.

UAB „Ukmergės šiluma“ direktoriaus įsakymu paskirtas asmuo atlikti viešuosiuose pirkimuose paskirtų dalyvauti asmenų, deklaruojančių privačius interesus, šių interesų deklaracijų turinio stebėseną Privačių interesų registre (PINREG). Privačių interesų turinio stebėseną PINREG atliekama ne rečiau kaip 2 (du) kartus per metus.

Nustatyta, jog iki 2023-09-01 visi UAB „Ukmergės šiluma“ darbuotojai, kurie Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymo 4 str., 5 str. nustatyta tvarka ir vadovaudamiesi UAB „Ukmergės šiluma“ Viešųjų ir privačių interesų derinimo tvarkos aprašu privalo pateikti privačių interesų deklaracijas, PINREG šias deklaracijas buvo pateikę (atnaujinę). Susipažinus su minėtų deklaracijų turiniu ir išnagrinėjus viešai skelbiamą informaciją „Pirkimuose kylančių interesų konfliktų nustatymo gairėse“, patvirtintose Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. KS-340, nurodyta apimtimi, aplinkybių, dėl kurių galėtų kilti interesų konfliktas, nenustatyta.

Pažymėtina, jog visi vidaus teisės aktai, reglamentuojantys viešųjų pirkimų bei su jais susijusių procedūrų atlikimą Įmonėje, keičiantis teisiniam reglamentavimui, yra nuolat peržiūrimi bei atnaujinami, sukurta viešųjų pirkimų vykdymo sistema užtikrina, kad viešųjų pirkimų procesas būtų vykdomas laikantis jam keliamų reikalavimų.

Apibendrinant, darytina išvada kad, nors viešųjų pirkimų vykdymas yra sritis, kurioje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra didelė, Įmonė imasi visų priemonių, kad šią tikimybę maksimaliai sumažintų ir šiuo metu viešųjų pirkimų srityje korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali.

Kiti korupcijos pasireiškimo rizikos veiksniai ir priemonės, kurių imasi Įmonė korupcijos pasireiškimo tikimybei mažinti

Siekiant užtikrinti korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių įgyvendinimą Įmonėje, Įmonės direktorius bei darbuotojas, atsakingas už korupcijos prevenciją, nuolat dalyvauja STT organizuojamuose renginiuose korupcijos prevencijos temomis.

UAB „Ukmergės šiluma“ direktoriaus 2021 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. VK-8 patvirtinta Korupcijos prevencijos programa bei šios programos įgyvendinimo priemonių

planas. Programa parengta vadovaujantis Ukmergės rajono savivaldybės 2021-2023 m. Korupcijos prevencijos programa, patvirtinta Ukmergės rajono savivaldybės tarybos 2020 m. lapkričio 26 d. sprendimu Nr. 7-265.

UAB „Ukmergės šiluma“ darbuotojai, dalyvaujantys viešųjų pirkimų procedūrose dalyvauja Specialiųjų tyrimų tarnybos organizuojamose antikorupcinio sąmoningumo didinimo veiklose, t.y. savarankiškai gilina žinias e. mokymo platformoje (prieiga per internetą <https://www.stt.lt/antikorupcinio-samoningumo-didinimas/ivairios-edukacines-priemones/stt-e.-mokymo-platforma/7661>).

Pagrindinis Korupcijos prevencijos programos tikslas – užtikrinti veiksmingą ir kryptingą korupcijos prevencijos priemonių vykdymo koordinavimą, didinti Įmonės darbuotojų nepakantumą korupcijai šiomis priemonėmis - viešųjų ir privačių interesų derinimo užtikrinimu, viešųjų pirkimų apimčių per Centrinę perkančiąją organizaciją didinimu, atsižvelgiant į Centrinės perkančiosios organizacijos prekių ir paslaugų kataloge pateiktų prekių, paslaugų ir darbų asortimentą, taip pat savalaikis korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas, jos pateikimas kontrolės funkcijas atliekančiam asmeniui.

Apibendrinant išvadą, vadovaujantis Korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytais kriterijais bei įvertinus priemones, kurių Įmonė imasi, siekdama šią tikimybę mažinti, galima teigti, kad Įmonės veikloje ir išskirtose bei išanalizuotose rizikingiausiose veiklos srityse, korupcijos pasireiškimo tikimybė yra minimali.
